

19. mar. 1845

FAKTA

Dato:
19. mar. 1845

Sidetal:
Dagbog D, side 21-22

Dagbogens placering:
Den Hirschsprungeske Samling

Trykt udgave:
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 263-
264

TRANSSKRIFTION

19 Martz

Vished

Igaar Morges bragte den kjære Lorenzo¹ mig den glade Tidende: at jeg har faaet Stipendiet. En eneste Dag har saaledes kjørt alle Tanker omkring i mit Hoved, at jeg neppe kjender mig selv. Jeg, der gik med suurt Ansigt omkring, vranten og gnaven – iler nu fra et Sted til et andet, bliver gratuleret og modtaget med Venlighed. Ja, da jeg igaar gik hen at gratulere den gamle |Conferentzraad| Brandis² paa hans Fødselsdag, tiltaledes jeg endog af Mennesker, der tidligere aldrig vilde seet til mig, o de løierlige Narre! er jeg da en anden nu fordi jeg skal see fremmede Lande. Den stive pedantiske Capt: Holsteen³ selv, der vist dybt har foragtet min ringe Person, var aimable; og hans Exelence Grev Moltke⁴ til Aagaard var saa naadig at underholde sig med mig en Stund; den Sjæl! han skulde vide, at jeg i Vinter har syslet med den Steensætning, han for et Par Aar siden ødelagde, for at forvandle den til et Steengjærde, en Gjerning, hvorfor han blev taget under Behandling af Prof. Peer Hjort⁵ i Sorø, der ingenlunde lagde Fingrene imellem. Bliver man saa let en interessant Person, hvad maa det da blive, naar man har reist. Det er dog besynderligt, hvor dyb den Beundring for det Fremmede er hos os. Jeg synes, jeg var mere værd, naar jeg i gamle Dage med stille Begeistring opfattede og gjengav efter Evne vor Natur, da der var Fred og Fryd i mit Indre, end nu, da jeg i Følelsen af Svaghed og Søndersplittelse søger ved en Reise at glemme og lære, fordi der er ikke Liv nok i mig til at producere. Men da ændsede Ingen mig, og uden Bitterhed •22• trak jeg mig mere og mere ind i mig selv, og har nu ogsaa lært: at Verdens Yndest er en saa ganske ligegyldig Ting, at jeg inderlig beklager hvem der i Selskabslivets Solskin og Regn seer Noget, der kan have Indflydelse paa deres Tilfredshed. Nei, i mit eget Indre er en Verden, der skal have mine bedste Kræfter, mine bedste Tanker og til Gjengæld gier den mig mine bedste Timer. Har jeg end malet Lidt i Vinter, saa har jeg dog ikke været reent aandelig død; det blev en Trang for mig at læse og hver Nat i lang Tid har jeg saaledes et Par Timer efter at jeg kom hjem, da jeg desværre har fordømmet været ude om Aftenen i lang Tid, siddet og læst, stjaalet den Tid fra Søvn og fritaget mig for det slemme Nag over at tilbringe saa mange Aftener ude, hvad ikke godt kan være anderledes om jeg blot nogenlunde skal vedligeholde de altfor talrige Bekjendtskaber jeg har. Nu rives jeg ud af det Hele, Gud ske Lov, og ønsker blot at jeg maa paa Reisen være utrættelig i at samle Kundskaber og Erfaringer, jeg fattes saa meget af begge Dele. – I Mandags Aftes da Forsamlingen var i Academiet og min Spænding paa det Høieste, var jeg hos Grundtvigs⁶ og kunde i Sandhed ikke bedre tilbragt denne Aften; den vil være uforglemmelig i min Erindring. Vi vare en Deel Unge der sammen og geraadede i hørøstet Disput, som Præsten tilsidst kunde høre i sit Værelse, og da han kom ind

deeltog han selv deri med Liv og Varme. Æmnet var: Forholdet mellem det Dunkle, Ubevidste og det videnskabeligt Klare, hvilket sidste Lieut: Blom og Johan Grundtvig⁷ vilde hæve paa det Førstes Bekostning. Det Nærmere vilde det være mig umuligt at gjengive, men Sagen var af den Natur, at den nødvendig maatte interessere den gamle, mærkelige Mand, jeg anseer det for en stor Lykke af have kjendt, og hans Yttringer vare ogsaa saaledes, at han ganske rev mig hen, og jeg tit glemte reent, at man paa samme Tid i Academiet afgjorde min nærmeste Fremtids Skjæbne. Et Par saadanne Aftener har jeg havt hos denne Familie, men Gud! hvor bliver da anden Selskabelighed af i Sammenligning dermed. –

---

¹ Malerkammeraten Lorenz Frølich (1820-1908).

² Lægen Joachim Dietrich Brandis (1762-1845), far til Lundbyes ven Dietrich Brandis (1821-1849).

³ Muligvis kaptajn i Søetaten, Didrik Wilhelm Holsten (ca. 1796-1858).

⁴ Carl Emil greve Moltke (1773-1858).

⁵ Lektor ved Sorø Akademi, Peder Hjort (1793-1871).

⁶ N.F.S. Grundtvig (1783-1872) og hans hustru Elisabeth C.M. Grundtvig, f. Blicher (1787-1851).

⁷ Gustav Vilhelm Blom (1826-1850) og Johan Grundtvig (1822-1907) var begge medlemmer af Lundbyes diskussionskreds, se dagbogen 24. oktober 1843.

21.
mandag. Men det du skælte det, var ingen Kligen efter at i deal. seer eller stils over
vor Natur, den ij stadig vil bringe Landet ind i, end hvad der aektenker sig i den
for mit Øie, naar ij mid. stille Tilfredshed nyder den, hvad eller i mit Tring
indlyghed i den søger en Færd, en klammori, ij langt mere fandt i Tisvildes
vilde Træk end i Menneskers Færd, Taast, Deltagelse i s. v. o. v. Had den blev
mig fra klæben i morgen med deres Trøste grunde, ij skal nok trøste mig selv
men vi glænte ij, hvad ij vilde sagt - ja, det var; at ij langt senere ledtes fra
Tænken om dette mytiske Landskab herud, at ij fælte en dybt Træng til ogsaa
at gaa en Stjærne til Fodul for mit elskede Fod. Land. Ingesom Digteren til alle
Tider har gaaet Pædagogik, Fortærelse og det med sit Ord opflammet de søjgende
Spølskræfter, saaledes her d. j. mæske ogsaa Meloen indledt den gytt det, ij kan
her paa altsidigt Dinens 4 Evangelisten. Den samme Følelse er det vist, som
førmer den kjære Læring til idelig at sejles med Compositioner af vor Oldtids
Mortais, hvor der miden har Vanskeligheder, naar ganske skæde seer ferri-
pen, om han tog fat paa Fælehed og Dypens, hvorat han har erist sae
forhansende Aarleg. Vi maa sige, ij langt mere end han. Villiam til det
Gader haerer ij her mig, men krafted til at indfæe det mangler ij. —
Vi gik dog nogen Tid — hvad an seer ij ind i morgen?
Wished.
1941. 10. 17.
Hver Morgen bragte sin kjære Læring mig den glade Tidende: at ij har faaet Stipendiet.
En meere Dag har saaledes kjøbt alle Tænker omkring i mit Hoved, at ij neppe kjender mig selv.
Ij, der gik med sinnet Ansigt omkring, venter og græser — den min fra et Hov til et andet,
bliver gratuleret og medtaget med Nærlyghed. Ja, da ij ogsaa gikhen at gratulere den
gamle Pædagog fra hans Fødselsdag, tillædes ij endog af Mennesker, der tidligere aldrig
vilde set til mig, i de levende Aare. er ij da en anden m. fandt ij skal see fremmede
Lande. Den store pædagogiske Capt. Klæbten selv, der end dighet har foragtet min unge Person,
saa arimable, og hans Egleme Grev Møllke til Baggaard saa saa naadig at sende det
si sig med mig en Stund; den Gæst. han skulde vide, at ij i. Ninter har sejlet
med den Steensøring, han fra et Par Aar s. den adslagne, for at forvandle den til
et Steengård, en Gjerring, bespise han blev taget under Behandling af Prof.
Peer Hjørt: Lov, der ingenlunde Lages Fingrene imellene. Altsaa man saa
det er interessant Person, hvad man det da bliver, naar man har seet. Det er
og besynderligt, naar digh den Besværing fra det Faemmede er her. Ij siger ij
saa mere vidt, naar ij i gamle Dage med stille Begeistring opfattede og gjenaae for
Eure vor Natur, da du har Fred og Træng i mit Indre, end vi, da ij i Talelære af
Læghed og Tønder splittelse søger ind en Færd at glemme og leve, fordi det er ikke
liv nok i mig til at græde mere. Men da endes den mig, og siden Bitterhed

22
trak p mig mere og mere ind: mig selv, og her min egen Læst: at Herrens
Hjertelighed er en saa ganske ligegyldig Ting, at p indelig beklag, Naem den i Selskabs Brots
Salobning (Nag) een Nagt, der kan have sat fligede paa sine Tilbedede? Nei, i mit
egte Indre er en Norden, der skal have mine bedste Kræfter, mine bedste Tanker og
til Gjengjæld give den mig mine bedste Tjenester. Men p ved maalt Ligt i Tivolen, sa
har p dog ikke været med meget aandelig Ligt, det blev en Taarig for mig at læse og
have Nat i lang Tid har p saledes et Par Timer efter at p kom hjem, da p den sære
har født mig med saadanne om Aftenen i lang Tid, sidde og læst, spædet den Tid fra
Tivolen og fritagde mig for det slumme Nag, naar at tilbringe sine mange Aftener
saa, naar de godt kan være anvendes om p, blot magende skal indlignende de
ansker blot at p saa paa Nissen være indvæltning: et somme Kæmpehæder og
Erfaringer, p fatter saa meget af begge dele. — I Mandag Aften da Færdig
ingen var i Academiets og minne Færdig paa det Kære, var p hos Grundt
sig og Kære i Selskabet. De tre tilbragt sine Aftener, der vil være ufer glemme
lig i min Grundtning. Vi var en Del Mange der sammen og gæstede: her to
et stort Disput, som Præsten Kære, som Kære i sit Værelse og da han kom ind
pærlig han selv sin med sin og Vorre. Annet var: Forholdet mellem det Dyrke
Kære og et videnskabeligt Kære, hvilket sidste Ligt og Jøden Grundtning
vilde have paa det første Bekæmpelse. Det Kære vilde, det var mig uimulig
at gjenne, men Lagen var af den Natur, at den indværdig maatte interessere
sin gamle, uendelige Ward, p anser det for en stor Lykke at have Kære, og
sine Offener var ogsaa saaledes, at han ganske var mig, og p for det glatte
seer at man paa samme Tid i Academiets afjorde min værdige Fremtid,
Kære. Et Par saadanne Aftener har p haft hos denne Færdig, men
p: men bliver da anden Selskabelighed af: Sammentilgning derved —
paa 3 Puster og Læse.

1de Pasterdag 29 Mars.

Den havde givet Læse Lov at give 3 Puster, om han bragt mig den forordede
Tidende — han gæde det og indvæ: 1. at p aldrig mere maatte findes gæde. 2.
at p aldrig mere paa en aaben Markt maatte være Plads til en Maltepige,
hvilket Kære Kære til mit lille Billed med de to Kære, og 3. at p aldrig
mere vilde gæde med Kære. Men nygentlige disse Puster og Læse, de
komme alle mig selv til gæde, om p er istand til at opfylde dem. Juven
Kære p ikke vist sig, og Kære indvæ som p her, vordtager et af det
Lekt, som p fik her at have et Par Gange endnu til sin gamle Plads Læse.
Maltepigens blev mig det værste. — for p maatte vistelig ingen
Plads til hende. Men Kære p sig en heel Del om Maltepige — men p vil
gjemme det.